

Mass. (*Colla del Carrer* xv, 223); «tan capficat estava en desxifrar una carta que --- s'anava balancejant al compàs de la bèstia que, *mossada* d'aquí a l'erba dels marges, perxada d'allà als tàbacs importuns que li picavan la panxa, marxava a ses lliures voluntats», Marian Vayreda (*Sang Nova*, I, § 2, p. 8).

Mossegar [fi S. XIII]: «lo caval seu, qui era mout pans, lo gità en terra, lo *morsegà* e-l rós tan cruelment, en les cuixes, que en tres dies lo duc morí», *VidesR*, 42v2, n. 38 (traduint «corrosis atque laceratis cruribus», 107.20); del ll. tardà MORSICARE 'pegar mossegades' (en Festus, Apuleu, i *morsicatio*, *morsicatum*, *morsicosus* en coetanis d'ells), heretat també per l'oc. mod. *moussigà*, *-ssegà*, it. *morsicare* 'donar mossegades', logud. *mossigare* 'mossegar', ast. i gall. *moscar* 15 «dar un mordisco o hacer una muesca a las castañas antes de magostarlas, para que no estallen»; d'on el derivat cast. *muesca* 'osca'; i ha passat a algun dialecte basc: bisc. *muxkau* «probar alimentos», «chupar». A l'Alt Aragó hi ha també un *musicar*, d'on deriva a 20 Bielsa *musicó* 'bocí, mos, mossec' («voy a pegar un *musicó*», 1965).

Em sembla ben possible que d'aquí vinguin les formes basques que s'agrupen entorn del guip. *usiki*, biscaí *usigi*, suletí ant. *usiki* (< *busiki), en part alterades per metàtesi en *isugi* (Sule i part de Bisc.), *esugi*, *usuki*: puix que MU- s'altera quasi regularment en *bu-* en basc, i davant *u-* la *b-* hi és molt làbil (Mitxelena, *Fon. Hi. Vca.*, 253) i pogué ajudar molt a la pèrdua en aquest cas la influència d'un mot tan autòcton com *ozkatu* 'mossegar' (ronc., Baztan i Zaraitze), *ozka* «mordiendo' (guip., lab., anav. etc.); Mitxelena (id., p. 101) creu que cal partir d'una variant *ausiki* (guip., b-nav. i lab. antic), però més aviat creuria jo que *ausiki* sigui una alteració de *usiki* per influència del basc 35 comú *ausi* 'trencar, rompre, capolar'.

«*Mossegar*: *mordeo* (GOÇOS)», OPou (*ThPu.*, 56). *Mossegar* és avui el mot general en tot el domini lingüístic, incloent-hi les Illes (amb Eiv.: «*mussegà*: *morder*», PzCabrer.), el cat. occid. fins a la punta Nord (*mossegá* Cardós i Vall Ferrera, 1932-4) i el val. [*mocegar*: *morder*», CRos, 1764, 301]; notem la distinció que fan en el Maestrat: «les abelles piquen, les vespes *moségén* i no *piken* ni *moren*» (Canet lo Roig, 1961).

Mossec [DTo. 1670]: «--- més fúries y llampecs / 45 —Pujau del Nort, baixau-ne del Sur: tempestejau-la / feres aquí: preneu-vos-en los trossos a *mossecs*», *Atl. VIII*, 16d; molt popular avui en el Nord del Principat en la frase *fer un mossec* 'menjar un bocí, mig berenar'; *mossegada* [DTo. 1647]; *mossegador* [id.]; 50 *mossegadura* [DTo. 1670]. *Mossegaire*; -gós; 2 -*guera*. *Mossega*, DAg. 'lladre de poques coses, lladre furtiu però habitual': «tres o quatre *homes de la vida*, nom generós que allí (els presos del Castell) donaven an els *mossegues*», Cor. (*Presons*, 21). *Amossegat* 'agafat 55 amb una mossegada, una queixalada': «una serpant qui portave un petit leó, e tenc-lo per lo co<1> amo<s>segat», S. xiv, Reixac (*Questa*, 69.7).

Mossar (Vic, DAg.). *Desmossar* 'obligar una bèstia a deixar la presa': «¿com ho agafem per encorralar 60

aquest llop y fer-li *desmossar* la presa?», MrnVayreda (*Puny.*, t. XIII, 212 (167)); «El drac era un altre segador --- *amossada* ab les dents per la fulla, duya una fals ab les puntes en avant» (*Sang Nova*, III, § 6, 192).

Mossa 'osca' [S. xv, *AlcM*]; «ajuntar y travar les bigues ab bagues de ferro y coes-de-millà ---; *les mosser*: incisio», OPou (*ThPu.*, 152); «la *muesca*», Carles Ros (*AdagesR*, 1736, p. 112); «*moça*: *muesca*: hueco que hay en alguna cosa para encaxar otra, como dientes de sierra», Sanelo (104v); Renat ho sent com a forma val. equivalent del cat. comú *osca* («El Camí», 14-iv-1934); ho anoto en el Sud valencià (*mósa* en el sentit de 'osca en una mola' (Pinet, 1963), mentre que a Miramar de Gandia sento *moséta* com a equivalent normal de 'osca' (1963). En el Princ. és peculiar de l'ús nàutic, per a 'osca, entalla' (BDC XII, 49). Us amplíssim a les Illes: a Mallorca ho apliquen també toponímicament: «*Sa mōsa d'ag ġuuvēy*» a la costa del Port d'Andratx (1963), accident de costa (el Cardenal Despuig en el seu mapa hi posa *Punta del Jueu*); «*tallaren* els dos vells una *mōssa* a les caramuixes, dient: —Tallat! — i continuà la mesurada», Ruiz i Pablo (*Nov. Men.*, *IdOr*, 18). *Mossal*.

Eiv.: «*emmordit*: atascado» (cordes?, veles?), Pérez Cabrero. *Remordir*, abans *remordre* [Llull]: «la consciència lo *remordia*», *Meravelles* (NCL. III, 99.23); «anà fer lo peccat de luxúria, havent consciència que li *remordia*, que no faés aquell peccat», Llull (*Merav.*, NCL. IV, 54); «cant la consciència nostra és neta, e res no la *remort* d'ins, e ha ferm propòsit de no consentir en peccat», Eiximenis (*Dones*, § 165, 118r2); «per gran peccador que sia, la sua consciència li *remord*», StVicentF (*Serm.* II, 25.9; I, 62.4); refl., material, 'mossegar-se de despit': «Ella, qui resta / soperbiosa, / tota briosa / los ulls regira, / tota-s remira, / gronyint flastoma: / com qui-s pren ploma / del cap e pits, / ungles dels dits / se *remordia*», JRoig (*Spill*, 2267). *Remordiment*: «Tot ço que Evast e Aloma fahien, era regla, exempli e preycació e *remordiment* de consciència als hòmens»; «la qual pena ha per *remordiment* de consciència», Llull (*Blanq.*, NCL. I, 97.15; *Merav.* III, 58); «pensant lo dit Rd. Mestra que ell era ja en lo camí per anar en Barbaria, so que tant havia desijat, perdé lo *remordiment* de consciència com l'altra vegada no hi era anat», *Vida Coetània de R. Llull* (BDLC xv, 73=BABL VIII, 95); «Com no-t sens hun *remordiment*? O mesquí, què faries si mories ara!», StVicentF (*Quar.*, 229.146); «gran *remordiment* de la sua consciència», *Fi del Comte d'Urgell* (NCL., 42); «--- de conciença» (DTo. 1647); *remordent*.

CPT.: *Mosse*, *d'un gla*, CpTarr., haplogogia de *mossegada-d'un gla*. + *Mossegallengües* 'travallengües' eiv. (per ex.: «—Mos hi enremolinam— Enremolinam-mos-hi!», «una ampoleta té cap, cap té, / tap i tapó, tap i tapó té», *El Pitiuso*, 1967, p. 27).

1 El fet de ser un mot exclusiu de les Balears podria fer pensar en un mossarabisme, i no ho podem descartar del tot, per més que en mossarab en esperant més aviat *č* de CE, i si bé potser en el final -*çs* hi pogué haver un tractament fonètic excepcional, el pas